

Ár 2010, þriðjudaginn 23. febrúar, var fundur í kjararáði að Hverfisgötu 6a í Reykjavík haldinn af Guðrúnu Zoëga, Jakobi R. Möller og Jónasi Þór Guðmundssyni.

Fyrir var tekið:

Að ákveða laun og starfskjör bankastjóra NBI hf.

I.

Fullskipað kjararáð hefur í dag kveðið upp úrskurð nr. 2010.4.001 um almennar forsendur ákvarðana um laun og önnur starfskjör þeirra sem með lögum nr. 87/2009 bættust í þann hóp sem undir kjararáð heyrir. Meðal þeirra er bankastjóri NBI hf. (Landsbankans) en hlutafélagalögum nr. 2/1995 var breytt með fyrrnefndum lögum þannig að kjararáð ákveður nú laun og starfskjör framkvæmdastjóra hlutafélaga sem eru að meiri hluta í eigu ríkisins. Með þessum úrskurði tekur þriggja manna kjararáð ákvörðun um launakjör bankastjóra og byggist hún á þeim almennu forsendum sem ákveðnar eru í úrskurði fullskipaðs kjararáðs. Ber því að líta á úrskurðina sem eina heild.

II.

Kjararáð skrifaði bankastjóra og formanni bankaráðs Landsbankans hf. bréf 1. október 2009 og gaf þeim kost á að koma sjónarmiðum á framfæri við ráðið auk þess sem óskað var eftir ítarlegum upplýsingum um öll núverandi starfskjör, þar með talin hlunnindi, svo sem bifreiða- og aksturshlunnindi, sérstakar greiðslur í lífeyrissjóð o.þ.h. Auk þess var óskað eftir upplýsingum um öll launuð aukastörf. Í bréfunum voru kynntar helstu breytingar sem gerðar voru með lögum nr. 87/2009 á lögum um kjararáð og á hlutafélagalögum nr. 2/1995. Sérstaklega var óskað eftir afriti af ráðningarsamningi eða erindisbréfi. Fjármálaráðuneyti var skrifað 19. október 2009 og gefinn kostur á að koma sjónarmiðum á framfæri við ráðið.

Bankastjórinn svaraði með bréfi dagsettu 19. október 2009. Bréfinu fylgdi bréf frá framkvæmdastjóra starfsmannasviðs Landsbankans þar sem hann gerði grein fyrir launum og öðrum starfskjörum bankastjórans. Auk þess fylgdi bréfinu ráðningarsamningur frá 2. mars 2009 með viðauka frá 3. september 2009 og erindisbréf bankastjórans. Í bréfinu frá framkvæmdastjóra starfsmannasviðs gerði hann grein fyrir helstu atriðum ráðningarsamnings. Fram kom að mánaðarlaun tækju til greiðslu grunnlauna, launa vegna yfirvinnu og þóknana vegna stjórnarsetu á vegum bankans. Greiddur væri fastur bifreiðastyrkur vegna aksturs á eigin bifreið í þágu bankans. Bankinn greiðir kostnað við heimasíma, farsíma, netnotkun og tengingu sem og kostnað við öryggiskerfi. Bankinn lætur bankastjóra í té farsíma, fartölvu og annan þess háttar búnað vegna starfa bankastjórans fyrir bankann. Greitt er í Lífeyrissjóð bankamanna. Bankastjórinn skal helga bankanum alla starfskrafta sína og ekki gegna launuðum aukastörfum. Þóknunir fyrir setu í stjórnnum og nefndum á vegum bankans skulu renna til bankans. Þá vakti framkvæmdastjórinn athygli á því að í eigendastefnu ríkisins vegna fjármálafyrirtækja kæmi fram að laun stjórnenda skyldu standast samanburð við önnur fyrirtæki á sömu sviðum.

Í ráðningarsamningi kemur meðal annars fram að núverandi bankastjóri er ráðinn til skamms tíma eða til 30. september 2009. Í viðaukasamningi er ráðning bankastjóra framlengd ótímabundið og er gagnkvæmur uppsagnarfrestur einn mánuður. Bankastjóri situr stjórnarfundum. Stjórn og bankastjóri fara með stjórn bankans og hefur bankastjóri á hendi framkvæmd stefnu bankans. Hann vinnur sjálfstætt að stefnumótun og áætlanagerð auk þess að bera ábyrgð á öllum daglegum rekstri bankans. Hann kemur fram fyrir hönd bankans, sér um að bókhald hans sé fært í samræmi við lög og venjur og að meðferð eigna sé með tryggilegum hætti. Fram kemur að greiðsla fyrir alla yfirvinnu sé innifalin í mánaðarlaunum og að

Þóknanir vegna þátttöku í stjórnnum og nefndum á vegum bankans skuli renna til bankans. Þá fær bankastjóri fastan bifreiðastyrk, greiddan kostnað við heimasíma, farsíma, fartölvu og öryggisbúnað. Auk þess greiðir bankinn 10% iðgjald í lífeyrissjóð bankamanna auk 10% iðgjalds í séreignasjóð bankastjóra. Þá er fjallað um líf- og sjúkdómatryggingar, orlof, rétt til launa í veikindum o.fl.

Fjármálaráðuneytið svaraði með bréfi dagsettu 3. nóvember 2009. Í bréfinu kom fram að Bankasýslan hefði tekið við eigendahlutverki ríkisins í fjármálafyrirtækjum.

Með bréfi dagsettu 18. janúar 2010 kynnti kjararáð bankastjóra Landsbankans drög að fyrirhuguðum úrskurði um almennar forsendur ákvörðunar um laun, svo og fyrirhugaða ákvörðun um laun hans og önnur starfskjör og gaf honum kost á að koma athugasemdum sínum á framfæri við ráðið.

Bankastjórinn svaraði með bréfi dagsettu 22. janúar 2010. Í því tilkynnti hann að þar sem hann mundi bráðlega láta af störfum snerti fyrirhuguð ákvörðun kjararáðs ekki hagsmuni hans. Hann mundi því framsenda úrskurðardrög kjararáðs til bankaráðs og Bankasýslu ríkisins. Í bréfinu sagði bankastjórinn að laun bankastjóra Landsbankans hefðu verið ákveðin 100 þúsund krónum lægri á mánuði en laun bankastjóra hinna bankanna tveggja. Það komi í hlut bankaráðs og Bankasýslu að meta hvort kjararáð hefði fylgt þeirri meginforsendu þeirrar lagagreinar sem kjararáð vitnar til í úrskurðardrögum sínum og kveði á um að starfskjör skuli vera „í samræmi við laun í þjóðfélaginu hjá þeim sem sambærilegir geti talist með tilliti til starfa og ábyrgðar“. Sama viðmiðun komi fram í eigandastefnu ríkisins sem eiganda fjármálafyrirtækja. Bankaráð Landsbankans sendi bréf dagsett 1. febrúar 2010. Bankaráði hafði ekki verið gefinn kostur á andmælum en var áður gefið tækifæri til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri.

Kjararáð sendi bankastjóranum bréf, dagsett 9. febrúar 2010, og gaf honum kost á að koma frekari sjónarmiðum og athugasemdum á framfæri við ráðið. Bréfinu fylgdi rökstuðningur kjararáðs fyrir fyrirhugaðri ákvörðun um launakjör þar sem meðal annars kom fram við hvað hún væri miðuð. Bankastjórinn sendi bréf dagsett 12. febrúar 2010. Í bréfinu sagði hann að þar sem fyrirhuguð ákvörðun snertu ekki persónulega hagsmuni hans hefði hann sent bréfið til bankaráðs og Bankasýslu. Bréf, dagsett 17. febrúar 2010, barst frá formanni bankaráðs.

III.

Landsbankinn var stofnaður 9. október 2008 og er að fullu í eigu íslenska ríkisins. Bankinn tók yfir innlendar eignir Landsbanka Íslands hf. til þess að tryggja eðlilega bankastarfsemi og öryggi innstæðna á Íslandi. Bankinn rekur útibú um allt land. Í samþykktum félagsins segir að nafn þess sé NBI hf. Tilgangur félagsins er að starfrækja viðskiptabanka. Skál féluginu heimilt að stunda hverja þá starfsemi sem fjármálafyrirtækjum er heimil lögum samkvæmt. Félaginu er heimilt að gerast eignaraðili að öðrum hlutafélögum. Fimm stjórnarmenn (bankaráðsmenn) eru kosnir á aðalfundi til eins árs í senn og er formaður kosinn sérstaklega. Bankaráð hefur heimild til þess að skuldbinda félagið, þar á meðal veðsetja eignir þess. Ef selja á meiri háttar eignir félagsins, sem hafa veruleg áhrif á starfsemi og rekstur þess, þarf til þess samþykki meirihluta hluthafa, en ríkissjóður er nú eini hluthafi í félaginu. Bankaráð ræður framkvæmdastjóra. Hann hefur með höndum stjórn á daglegum rekstri og kemur fram fyrir þess hönd í öllum málum sem varða venjulegan rekstur. Hann sér um reikningshald og ráðningu starfsliðs.

Dótturfélög Landsbankans eru fimm. Landsvaki hf. rekur eigin sjóði Landsbankans og annast eignastýringu fyrir viðskiptavinum bankans. SP-fjármögnun fjármagnar atvinnutæki og bifreiðar, Horn fjárfestingafélag ehf. annast hlutabréfaeign bankans, Eignarhaldsfélagið Vestia

ehf. ber ábyrgð á umsýslu og ráðstöfun eignarhalds í atvinnufyrirtækjum sem bankinn fær í hendur í kjölfar fjárhagslegrar endurskipulagningar þeirra og Reginn ehf. fer með eignarhald bankans í fasteignum eða hlutafé fasteignafélaga sem líklegt er að bankinn eigi um einhvern tíma.

IV.

Í 8. gr. laga um kjararáð nr. 47/2006 segir, að það skuli við úrlausn mála gæta innbyrðis samræmis í starfskjörum þeim sem það ákveður og að þau séu á hverjum tíma í samræmi við laun í þjóðfélaginu hjá þeim sem sambærilegir geta talist með tilliti til starfa og ábyrgðar. Við ákvörðun launakjara samkvæmt 4. gr. laganna skuli sérstaklega gæta samræmis milli þeirra og þeirra kjara hjá ríkinu sem greidd eru á grundvelli kjarasamninga annars vegar og ákvarðana kjararáðs samkvæmt 3. gr. hins vegar. Þá skuli kjararáð ætíð taka tillit til almennrar þróunar kjaramála á vinnumarkaði. Með lögum nr. 148/2008 var kjararáði falið, án tillits til fyrri lögmæltra viðmiða, að kveða upp úrskurð fyrir árslok 2008 er fæli í sér 5–15% launalækkun alþingismanna og ráðherra er gildi frá 1. janúar 2009. Til ársloka 2009 skyldi ráðinu óheimilt að endurskoða úrskurðinn til hækkunar. Jafnframt skyldi kjararáð endurskoða kjör annarra til samræmis. Svohljóðandi málsliður bættist við 8. gr. laganna með breytingu sem gerð var á lögum um kjararáð með lögum nr. 87/2009: „Við ákvörðun sína skal kjararáð gæta þess að föst laun fyrir dagvinnu, annarra en forseta Íslands, verði ekki hærri en föst laun forsætisráðherra skv. 3. gr.“ Föst laun forsætisráðherra eru nú 935.000 krónur á mánuði. Síðast var lögum um kjararáð breytt með lögum nr. 127/2009 en í þeim segir að til nóvemberloka 2010 sé óheimilt að endurskoða til hækkunar úrskurði sem kveðnir höfðu verið upp á grundvelli laga nr. 148/2008. Við endurskoðun eða ákvörðun kjara annarra aðila sem heyra undir ráðið skal gætt innbyrðis samræmis eftir því sem framast er unnt og að virtum ákvæðum 8. gr. laga nr. 47/2006.

Með þeim breytingum, sem að ofan greinir, á skipulagi ákvarðana um launakjör þeirra sem heyra undir kjararáð hefur, eins og fram kemur í úrskurði nr. 2010.4.001 um almennar forsendur, verið raskað því fyrirkomulagi og viðmiðum sem tilgreind voru í 8. gr. laga um kjararáð nr. 47/2006 eins og þau upphaflega voru. Kjararáð verður samkvæmt 8. gr. eins og hún nú er fyrst og fremst að miða við föst laun forsætisráðherra og þær ákvarðanir sem Alþingi tók um lækkun launa þeirra sem hafa heyrt undir ákvörðunarvald ráðsins. Af þessu leiðir einnig, að svo geti í auknum mæli farið að æðsti stjórnandi hlutafélags eða stofnunar í eigu ríkisins verði ekki með hæst laun starfsmanna, en við því hefur kjararáð engin úrræði. Fyrirvaralaus ákvæði laga nr. 148/2008 og 87/2009 hafa í reynd afnumið meginefni 8. gr. laga um kjararáð.

Þeir sem heyra undir ákvörðunarvald kjararáðs taka laun samkvæmt launaflokkum 123 til 142, að forseta Íslands og forsætisráðherra undanskildum. Mánaðarlaun í launaflokki 123 eru 458.224 krónur, í launaflokki 140 806.230 krónur og í launaflokki 142 862.207 krónur. Í launaflokkum 140 til 142 eru hæstaréttardómarar, ríkissáttasemjari, ríkisendurskoðandi, rektor Háskóla Íslands, vegamálastjóri, skrifstofustjóri Alþingis og ráðuneytisstjórar. Auk mánaðarlauna fá þessir embættismenn greitt fyrir yfirvinnu og álag í formi eininga, 6 til 24 einingar á mánuði, forseti Hæstaréttar mest, en aðrir mest 18 einingar. Einingafjöldi til viðbótar mánaðarlaunum í launaflokkum 123 til 142 er almennt á bilinu 0-20.

Við ákvörðun mánaðarlauna bankastjóra Landsbankans, þ.e. fastra launa fyrir dagvinnu, hefur kjararáð meðal annars haft hliðsjón af mánaðarlaunum ríkisskattstjóra, hagstofustjóra og fjársýslustjóra en þeir eru í launaflokkum 137 og 138. Þá hefur kjararáð við ákvörðun einingafjöldi gætt meðalhófssjónarmiða til þess að komast hjá því að laun lækki óhóflega. Þetta leiðir til tímabundins ósamræmis við laun þeirra sem hafa heyrt undir kjararáð, en búast

má við endurskoðun einingafjölda allra þeirra sem undir það heyra eftir 1. desember 2010 eins og nánar er gerð grein fyrir í úrskurði nr. 2010.4.001.

Vakin er athygli á því að í úrskurði nr. 2010.4.001 um almennar forsendur segir að kjósi framkvæmdastjóri að halda bifreiðahlunnindum samkvæmt ráðningarsamningi, þar með töldum greiðslum sem miðast við tiltekinn fjölda ekinna kílómetra, skuli verðmæti þeirra samkvæmt mati ríkisskattstjóra dragast frá heildarlaunum sem kjararáð ákveður og fram koma í ákvörðunarorði. Jafnframt segir að laun séu ákveðin miðað við lífeyrisréttindi í A-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins (LSR) og sé miðað við að verðmæti iðgjalds launagreiðanda sé 20% af heildarlaunum. Sé iðgjald launagreiðanda í annan lífeyrissjóð en LSR, að séreignasjóði meðtöldum, hærra eða lægra en 20% af launum skulu heildarlaun, sem ákveðin verða af þriggja manna kjararáði, hækka eða lækka um það hlutfall sem mismuninum nemur. Sama á við ef greitt er meira eða minna en 2% af launum í séreignasjóð fyrir félaga í LSR, sjá nánar kafla VIII í úrskurði nr. 2010.4.001. Þá skulu greiðslur fyrir fastlínusíma á heimili framkvæmdastjóra dragast frá heildarlaunum sem fram koma í ákvörðunarorði.

Eins og fram kemur í IX. kafla úrskurðar kjararáðs nr. 2010.4.001 taka ákvarðanir ráðsins gildi frá ákvörðunardegi nema annað sé sérstaklega tekið fram í einstökum ákvörðunum.

Að öðru leyti en hér kemur fram vísast til úrskurðar kjararáðs um almennar forsendur nr. 2010.4.001, sem gilda um laun og starfskjör bankastjóra Landsbankans.

V.

Ákvörðunarorð

Frá og með 1. mars 2010 skulu mánaðarlaun bankastjóra Landsbankans (NBI hf.) vera samkvæmt launaflokki 502-138, nú 753.974 krónur. Að auki skal greiða honum 80 einingar á mánuði fyrir alla yfirvinnu og álag er starfinu fylgir.

Eining er 1% af launaflokki 502-126, nú 5.058 krónur. Einingar greiðast alla mánuði ársins, einnig í sumarleyfi. Af því leiðir að ekki er greitt orlofsfé á einingar.

Kjósi bankastjóri Landsbankans að halda bifreiðahlunnindum sínum skal draga verðmæti þeirra samkvæmt mati ríkisskattstjóra frá heildarlaunum sem hér eru ákveðin.

Sé iðgjald launagreiðanda í lífeyrissjóð, að séreignasjóði meðtöldum, hærra eða lægra en 20% af launum skulu heildarlaun sem hér eru ákveðin hækka eða lækka um það hlutfall sem mismuninum nemur.

Sé kostnaður við fastlínusíma á heimili bankastjórans greiddur af launagreiðanda skal sú greiðsla dragast frá þeim heildarlaunum sem hér eru ákveðin.

Laun eru miðuð við fullt starf þannig að ekki komi til frekari greiðslna nema kjararáð úrskurði um það sérstaklega.

Um almenn starfskjör bankastjórans gilda reglur kjararáðs frá 30. maí 2007.

Ákvörðun þessi gildir fyrir þann sem nú gegnir starfi bankastjóra Landsbankans.

Guðrún Zoëga

Jakob R. Möller

Jónas Þór Guðmundsson